

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 16C/27/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4120203673
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Boris Šiška, PhD.
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2021:4120203673.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra, sudcom JUDr. Borisom Šiškom, PhD., v spore žalobkýň : 1.) K. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. O. H. XX, R., 2.) X. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, R., 3.) S. D., nar. XX.XX.XXXX, všetky zastúpené: Advokátska kancelária Humenská & Panasiuková, so sídlom Damborského 3, Nitra IČO: 42 332 711, proti žalovaným : 1.) K. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XX, R. (osoba podnikajúca pod obchodným menom Mirko Petrík GASTROMIR, so sídlom Chalupkova 20, Nitra, IČO : 33960437), zastúpený : Mgr. Jozef Slíška, advokát so sídlom Nitra, Coborihu 2, 2.) Generali Poistovňa, a.s., so sídlom Lamačská cesta 3/A, Bratislava, IČO : 35 709 332, zastúpená : SHM PARTNERS s. r. o., so sídlom Svätoplukova 28, Bratislava, IČO : 47 235 616, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 60.000 eur, takto

rozhodol:

I. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť žalobkyni v 1. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15 000 eur, žalobkyni v 2. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 9 000 eur a žalobkyni v 3. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 9 000 eur do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká povinnosť druhého žalovaného v rozsahu poskytnutého plnenia.

II. Vo zvyšnej časti sa žaloba zamietla.

III. Žalobkyniam v 1., 2. a 3. rade sa proti žalovaným v 1. a 2. rade priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

odôvodnenie:

1. Žalobkyne v 1.) až 3.) rade sa proti žalovaným v 1.) a 2.) rade domáhali zaplata náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni v 1.) rade v sume 20.000 Eur, žalobkyni v 2.) rade v sume 20.000 Eur a žalobkyni v 3.) rade v sume 20.000 eur do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká povinnosť druhého žalovaného v rozsahu plnenia. Svoju žalobu odôvodnili tak, že žalobkyne ako pozostalé blízke osoby (žalobkyňa v 1. rade je pozostalou manželkou a žalobkyne v 2. a 3. rade sú pozostalými dcérami) po zomrelej obeti dopravnej nehody, X.. S. Z., nar. XX.XX.XXXX, zomrelom dňa XX.XX.XXXX, naposledy trvale bytom T. O. H. XXX/XX, R., sú fyzické osoby, ktorých osobnostné práva boli porušené usmrtením člena ich rodiny pri dopravnej nehode. X.. S. Z. zomrel pri dopravnej nehode, ku ktorej došlo dňa 20.12.2018 v čase okolo 10.15 hodiny na ulici Trieda Andreja Hlinku v Nitre. Člen rodiny žalobkýň bol usmrtený v dôsledku dopravnej nehody, ktorú ako vodič nákladného motorového vozidla zn. Peugeot Boxex, EČV: NR XXX FM, spôsobil pri plnení pracovných úloh zamestnanec žalovaného v 1.) rade, O. K., nar. XX.XX.XXXX. Predmetný skutok bol orgánmi činnými v trestnom konaní kvalifikovaný ako prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a trestné konanie preň bolo vedené Okresným súdom Nitra pod sp. zn.

6T/69/2019. Vodič vozidla, O. K., bol za tento skutok trestným rozkazom Okresného súdu Nitra zo dňa 22.10.2019, sp. zn. 6T/69/2019, uznaný vinným a bol mu zaň uložený trest odňatia slobody v trvaní dva roky s podmieneným odkladom v trvaní tri roky. V dôsledku predmetnej tragickej udalosti utrpeli klientky ujmu spočívajúcu v duševných útrapách /smútku, žiali/ spôsobených vnímaním smrti člena ich najbližšej rodiny. Rodinné väzby medzi klientkami a ich zomrelým manželom a otcom boli mimoriadne silné a ich vzťahy nadštandardne vrúcne. K svojmu otcovi a manželovi prechovávali žalobkyne silný láskyplný cit. Dopravná nehoda, ktorú vinník nehody zapríčinil nezodpovednou jazdou a ktorej následkom zomrel blízky človek žalobkyň, mala za následok tiež zásah do citovej sféry ich osobností ako sú prežitý šok zo správy o smrteľnom úraze ich blízkeho, psychická trauma z informácií o priebehu dopravnej nehody a o utrpených zraneniach a pokiaľ ide o žalobkyňu v 1.) rade aj zhoršenie zdravotného stavu - ochorenia srdcovocievneho systému, zánik životnej perspektívy a obavy z budúcnosti. Predmetný neoprávnený zásah tak objektívne negatívne dopadol na chránené osobnostné práva žalobkyň, ktoré boli touto udalosťou nenapraviteľne porušené. Zomrelý X.. S. Z. žil pred dopravnou nehodou aktívnym a plnohodnotným spôsobom života, pravidelne chodieval na dlhšie prechádzky, neliečil sa na žiadne vážnejšie ochorenie (s výnimkou diabetesu, ktoré ochorenie však X.. Z. nespôsobovalo komplikácie, a preto nebola nutná ani liečba inzulínom; posledné výsledky lekárskeho kontrol navyše naznačovali zlepšenie stavu), nepožíval alkohol a ani nefajčil cigarety. Vo svojom veku 73 rokov bol sebestačný, v dobrej telesnej aj psychickej kondícii. Je preto pravdepodobné, že X.. S. Z. by sa dožil ešte vysokého veku a jeho najbližší - manželka a dcéry sa tak mohli ešte dlhú dobu tešiť z jeho prítomnosti a prežiť ešte veľa spoločného času vo vzájomnej súdržnosti a blízkosti. Násilným pretrhnutím vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi žalobkyňami a členom ich najbližšej rodiny bola žalobkyňiam spôsobená taká ujma, ktorá im bráni naplňať ich citové potreby, t. j. bola im spôsobená nemajetková ujma postihujúca inú ako ich majetkovú sféru. Strata jedného z najbližších členov rodinného spoločenstva žalobkyň je pre žalobkyne nenapraviteľnou ujmu, ktorej primerané vyváženie a zmiernenie nie je možné dosiahnuť iba primeraným morálnym zadosťučinením (nepeňažnou satisfakciou) v zmysle § 13 ods. 1 OZ.

2. Žalovaný v 1.) rade vo svojom vyjadrení k žalobe uviedol, že s uvedenou žalobu nesúhlasí. Poukázal na nesporné skutočnosti medzi stranami. V predmetnom prípade pasívna vecná legitímácia poisťovne - žalovanej v 2.) rade je s poukazom na stabilnú judikatúru Ústavného súdu SR nespochybniteľná a teda platí, že poisťovňa - žalovaná v 2.) rade má povinnosť zaplatiť pozostalým obetiam dopravnej nehody nemajetkovú ujmu z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla čiže žalobkyne ako poškodené majú priamy nárok proti žalovanej v 2.) rade podľa § 15 odsek 1 zákona o PZP, pričom podľa § 4 odsek 2 zákona o PZP má poistený z poistenia zodpovednosti právo ak za neho poisťovateľ hradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody. Poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12 /Q/ a na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III.ÚS 646/2015 „rozsah zodpovednosti poisťovateľa podľa zákona o PZP kryje nemajetkovú ujmu v prospech blízkych osôb obetí usmrtených pri dopravnej nehode“. S poukazom na uvedenú skutočnosť mal za to, že pasívna vecná legitímácia u žalovaného v 1.) rade absentuje. Ani jedna zo žalobkyň bližšie nešpecifikovala z čoho vyvodili záver, že požadujú každá od žalovaných v 1.) a 2.) rade po 20 000 eur. Je nepochybné, že v danom prípade došlo k strate blízkej osoby a smrť pretrhla väzby vo vnútri rodiny. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy nie je kompenzovať fyzickú absenciu zomrelého, ale nahradiť pozostalým nemateriálnu ujmu prejavujúcu sa v ich konkrétnych pocitoch, ktorú skutočnosť žaloba nerieši a ani sa ňou dostatočne nezaobera a žiadnym spôsobom nie je preukázaná závažnosť vzniknutej ujmy. Požadovaná výška nemajetkovej ujmy žalobkyň je neprimerane vysoká už aj z toho pohľadu, že žalobkyne v 2.) a 3.) rade s nebohým nežili v čase dopravnej nehody v spoločnej domácnosti a požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy nerešpektuje líniu rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít vo vzťahu k obdobným porušeniam individuálnych rodinných vzťahov. Navrhol žalobu voči nemu zamietnuť a priznať mu náhradu trov konania.

3. Žalovaná v 2.) rade vzniesla námietku nedostatku pasívnej legitímácie. Ako poisťovateľ vozidla EČV: R je povinná poskytnúť poškodenému náhradu škody vzniknutej v dôsledku predmetnej dopravnej nehody v prípade, ak za vznik škody zodpovedá žalovaný 1.) rade, pričom rozsah náhrady škody vymedzuje § 4 zák.č.381/2001 Z. z. V zmysle uvedeného ustanovenia však žalovaná v 2.) rade ako poisťovateľ motorového vozidla nie je povinná za žalovaného v 1.) rade poskytnúť náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej dotknutej osobe v súvislosti s predmetnou dopravnou nehodou a to ani v prípade, ak za vznik uvedenej nemajetkovej ujmy zodpovedá žalovaný 1.) rade. Z uvedeného dôvodu je nárok žalobkyň

v 1.) až 3.) rade na náhradu nemajetkovej ujmy voči nej nedôvodný. Nestotožnila sa s prezentovaným „eurokonformným“ výkladom ustanovení zák.č.381/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého náhrada škody poskytovaná za poisteného-škodcu poisťovateľom z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv dotknutej osoby. Poukázala na absolútnu odlišnosť práva na náhradu škody na zdraví a práva na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv pokiaľ ide o ich obsah, východiská a súvisiace právne vzťahy. Právo na náhradu škody na zdraví ako aj právo na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv sú samostatnými, vzájomne nesúvisiacimi a nepodriadenými právami. Ich samostatnosť a vzájomná neprepojenosť je zjavná aj so samotnej systematiky Občianskeho zákonníka, pretože právo na náhradu nemajetkovej ujmy je upravené v prvej časti Občianskeho zákonníka (§ 11 až 17), avšak právo na náhradu škody na zdraví je ako osobitný prípad práva na náhradu škody upravené v šiestej časti Občianskeho zákonníka (§ 420 až 450). Odlišnosť oboch práv na náhradu potvrdzuje aj odlišný režim premlčania práva na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv a práva na náhradu škody na zdraví. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej lehote, zatiaľ čo právo na náhradu škody na zdraví sa premlčuje v 2-ročnej subjektívnej respektíve 3-ročnej objektívnej premlčacej lehote. Účelom náhrady škody na zdraví je odškodnenie vzniknutej ujmy, zatiaľ čo účelom náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv je poskytnutie satisfakcie za takýto neoprávnený zásah, nie však odškodnenie vzniknutej ujmy. Dôležité je taktiež poukázať na skutočnosť, že v prípade zásahu do práva na ochranu osobnosti dotknutej osobe vzniká právo na náhradu vzniknutej nemajetkovej ujmy vždy výlučne voči pôvodcovi zásahu a právna úprava neumožňuje dotknutej osobe domáhať sa svojho práva voči tretej osobe, v prípade náhrady škody je situácia iná a právny poriadok umožňuje v určitých prípadoch poškodenému uplatňovať náhradu vzniknutej škody aj voči inej osobe ako je škodca, napríklad voči poisťovateľovi škodcu v prípade uzavretého poistenia zodpovednosti za škodu. Uvedené jednoznačne preukazuje samostatnosť oboch práv a v žiadnom prípade nie je možné tvrdiť, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv je súčasťou práva na náhradu škody na zdraví respektíve súčasťou práva na náhradu škody všeobecne, pretože k takémuto záveru nie je možné dospieť použitím jednotlivých výkladových metód, teda použitím gramatického, logického, historického ako aj systematického výkladu. Uvedené závery boli potvrdené aj aplikačnou praxou slovenských súdov (napríklad uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn.4Cdo 168/2009, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo 176/2012, rozsudok Okresného súdu Trnava sp.zn.21C 15/2011, rozsudok Okresného súdu Bratislava II sp.zn.19C 252/2011 rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn.4 Cdo 139/2011, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 12Co 89/2013). Bližšie analyzoval priamy a nepriamy účinok smernice, s poukazom na judikatúru Súdneho dvora EÚ. V slovenskom právnom poriadku úprava zodpovednostného vzťahu škodca - poškodený neobsahuje žiadnu zmienku o nahrádzaní nemajetkovej ujmy. V slovenskom právnom poriadku sa v určitých prípadoch síce priznáva oprávnenej osobe právo na náhradu vzniknutej nemajetkovej ujmy, avšak v žiadnom z takýchto prípadov nejde o právo vyplývajúce zo zodpovednostného vzťahu škodca-poškodený súvisiaceho so spôsobením škody škodcom, v každom z uvedených prípadov ide o právo vzniknuté z iného ako zodpovednostného vzťahu. Taktiež právna úprava povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla neobsahuje žiadnu zmienku o vzťahovaní sa poistenia na nemajetkovú ujmu spôsobenú tretím osobám poisteným. V zmysle slovenskej právnej úpravy má povahu náhrady nemajetkovej ujmy poskytovanej na základe zodpovednosti škodcu náhrada škody na zdraví (i keď je označená ako náhrada škody), ktorá je upravená vnútroštátnym právom a je zahrnutá do rozsahu poistného krytia povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Znalcom X.. S. C. v trestnom konaní sa uvádza, že nebohý mal v čase bezprostredne pred nehodou objektívne možnosť zabrániť vzniku predmetnej dopravnej nehody, pretože mal počas celej doby možnosť vidieť prichádzajúce vozidlo, pričom vzniku dopravnej nehody mohol zabrániť viacerými spôsobmi:

a) počkať so vstupom na vozovku, b) prejsť vozovku zrýchleným pohybom (rýchla chôdza, beh). Znalec súčasne uviedol, že pre nebohého ako chodca bolo podstatne jednoduchšie zmeniť smer a rýchlosť pohybu ako pre vodiča prichádzajúceho vozidla. Uvedené skutočnosti preukazujú spoluzavinenie nebohého na vzniku predmetnej dopravnej nehody, pričom uvedená skutočnosť má vplyv na výšku náhrady nemajetkovej ujmy uplatňovanej žalobkyňami v 1.) až 3.) rade ako pozostalými, pretože nebohý mal podiel na vzniku skutočnosti spôsobujúcej vznik nemajetkovej ujmy žalobkyňami v 1.) až 3.) rade. Súčasne poukázala na skutočnosť, že nebohý bol v čase úmrtia vo veku 73 rokov. Uvedená skutočnosť má zásadný vplyv na ujmu spôsobenú jeho príbuzným v dôsledku jeho úmrtia a to najmä

pokiaľ ide o žalobkyne v 2.) a 3.) rade. Ujma spôsobená dieťaťu v dôsledku úmrtia otca, respektíve rozsah vzniknutých dôsledkov, je zásadne iný v prípade nízkeho veku dieťaťa a otca v produktívnom veku žijúcich v spoločnej domácnosti ako v prípade dieťaťa v produktívnom veku a otca v dôchodkovom veku žijúcich každý v inej domácnosti. Súd by mal pri rozhodovaní o výške primeranej náhrady ujmy vziať do úvahy právnu úpravu pre odškodňovanie obetí trestných činov. V zmysle ustanovení § 12 zák.č.274/2017 Z.z. v znení neskorších predpisov v prípade usmrtenia osoby v dôsledku trestného činu, pozostalý má nárok na vyplatenie odškodnenia vo výške 50-násobku minimálnej mzdy, pričom v prípade viacerých pozostalých sa suma odškodnenia rozdelí medzi nich rovným dielom. Pre posúdenie primeranej náhrady nemajetkovej ujmy vzniknutej usmrtením blízkej osoby nie je podstatné, či odškodnenie pozostalým v dôsledku spáchania trestného činu poskytuje štát alebo iný subjekt, pretože zásah do práv pozostalého ako aj pozostalému vzniknutá ujma je rovnaká a rovnako pozostalým pociťovaná v oboch prípadoch. Vzhľadom na vyššie uvedené je presvedčená, že súd v prípade záveru o dôvodnosti nároku žalobkýň uplatnených žalobou, by pri rozhodovaní o výške primeranej náhrady vzniknutej nemajetkovej ujmy v peniazoch mal s ohľadom na princíp spravodlivosti a právnej istoty brať ohľad na existujúcu limitáciu odškodnenia nároku pozostalých pri smrti blízkej osoby v dôsledku trestného činu v zmysle ustanovení § 12 zák.č.274/2017 Z.z. v znení neskorších predpisov. V súvislosti s vyššie uvedeným len pre úplnosť uvádza, že v čase úmrtia nebohého bola výška minimálnej mzdy v zmysle nariadenia vlády č.279/2015 Z.z. 480 eur, teda maximálna výška odškodnenia za usmrtenie blízkej osoby v dôsledku trestného činu bola v predmetnom období 24.000,- eur a to spolu pre všetky žalobkyne v 1.) až 3.) rade. Navrhla žalobu zamietnuť a priznať mu nárok na náhradu trov konania proti žalobkyniam v 1.) až 3.) rade.

4. Žalobkyne v 1.) až 3.) rade v replike uviedli nasledovné skutočnosti. Vo vzťahu k právnomu názoru žalovaného v 1.) rade ohľadne jeho námietky nedostatku pasívnej vecnej legitímácie poznamenali, že zotrávajú na skutkovej aj právnej argumentácii týkajúcej sa pasívnej legitímácie žalovaného v 1.) rade prezentovanej v žalobe a majú za to, že nakoľko dopravnú nehodu zaviniť vodič, ktorý bol zamestnancom žalovaného v 1.) rade, pričom k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobkýň došlo pri výkone jeho pracovných povinností, ktoré skutočnosti vo svojom vyjadrení jednoznačne potvrdil aj žalovaný v 1. rade, zodpovedá za predmetný zásah v zmysle ust. § 420 ods. 2 OZ v spojení s ust. § 853 ods. 1 OZ priamo žalovaný v 1.) rade ako zamestnávateľ vodiča, ktorý nehodu so smrteľným následkom spôsobil. V prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla zákon č. 381/2001 Z. z. síce umožňuje poškodenému domáhať sa náhrady škody priamo proti poisťovateľovi zodpovednej osoby, žalobkyne však zdôrazňujú, že táto skutočnosť neznamená, že by voči pôvodcovi zásahu mal poškodený takýto nárok zároveň stratiť, resp. že následkom možnosti uplatňovania nároku (aj) voči poisťovni by mal byť zánik zodpovednosti pôvodcu zásahu. Naopak - platí, že poškodený má možnosť sa rozhodnúť, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi alebo voči poisťovateľovi, prípadne voči oboj súčasne (solidárne). Žalobkyne si zvolili možnosť domáhať sa nárokov voči oboj zodpovedným subjektom súčasne. Otázkou pasívnej legitímácie zamestnávateľa, ktorého zamestnanec spôsobil tragickú dopravnú nehodu, sa zaoberal Krajský súd v Nitre v rozsudku zo dňa 01.03.2018, sp. zn.: 8Co/323/2017. K vyjadreniu žalovanej v 2.) rade žalobkyne poznamenali, že rovnako ako žalovaný v 1.) rade aj žalovaná v 2.) rade vo svojom vyjadrení namieta nedostatok svojej pasívnej legitímácie a nesúhlasí s eurokonformným výkladom zákona č. 381/2001 Z. z. namietajúc pritom nesubsumovateľnosť prípadnej nemajetkovej ujmy pod pojem „škoda“ vyplývajúci zo slovenského právneho priadku tak, ako to žalobkyne uvádzajú v podanej žalobe. Pokiaľ ide o právne názory žalovanej v 2.) rade prezentované v jej vyjadrení (ako aj s nimi spájané rozhodnutia slovenských súdov, na sa v tomto smere odvoláva), je nutné skonštatovať, že názory slovenského súdnictva odmietajúce priznať poškodeným resp. pozostalým ich nároky z titulu zásahu do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode zo strany poisťovateľov, boli už medzičasom vývojom súdnej praxe prekonané. Je síce pravdou, že aj po vydaní rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 vo veci Haasová dňa 24.10.2013, v ktorom Súdny dvor jednoznačne uviedol, že pojem „škoda“ zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých ako následok usmrtenia blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov, sa niektoré slovenské súdy aj naďalej pridrižovali pôvodnej rozhodovacej praxe. S mnohými z týchto rozhodnutí (medzi nimi aj s tými, na ktoré vo svojom vyjadrení poukázal žalovaný v 2. rade) sa však najvyšší súd, ako aj ústavný súd už osobitne vysporiadali. Za zásadné možno v tejto súvislosti označiť najmä uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16.10.2016, sp. zn. III ÚS 666/2016, v ktorom ústavný súd poskytol precíznu právnu argumentáciu jasne odstraňujúcu dovtedajšiu dvojkolažnosť týkajúcu sa rozhodovania všeobecných súdov vo vzťahu k otázke pasívnej legitímácie poisťovateľov v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy spojenú so zásahom do osobných práv. Týmto rozhodnutím bol nepochybne vytvorený vzorový

precedens pre dovtedy pretrvávajúcu nejednotnosť judikatúry slovenských všeobecných súdov k spornej právnej otázke. Otázku pasívnej vecnej legitímácie poisťiteľov a zároveň aj otázku eurokonformného výkladu pojmu škoda však Ústavný súd riešil už aj pred vydaním vyššie spomenutého rozhodnutia, a to v uznesení zo dňa 07.08.2016, sp. zn. I ÚS 474/2016 prípadne aj v uznesení zo dňa 16.12.2016, sp. zn. III ÚS 646/2015. V uznesení zo dňa 07.08.2016, sp. zn. I ÚS 474/2016 poukázal ústavný súd priamo na časť odôvodnenia rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne (rozhodujúceho predmetný spor v rámci druhoinštančného konania), s právnym názorom ktorého sa ústavný súd priamo stotožnil: „vo svetle uvedeného (eurokonformného) výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení potom platí, že náhrada škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku, a preto je poisťiteľ zodpovednosti za škodu pasívne vecne legitimovaným subjektom, ktorému na základe § 15 ods. 1 veta prvá zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení vznikla povinnosť uhradiť škodu navrhovateľovi“. Totožný záver, v zmysle ktorého nároky pozostalých uplatnené v konaní na náhradu nemajetkovej ujmy je v otázke ich krytia povinným zmluvným poistením potrebné riešiť v súlade s komunitárnym právom, vyslovil ústavný súd tiež v uznesení sp. zn. III ÚS 646/2015. Námiety žalovanej v 2. rade tvoriace podstatu jej vyjadrenia spočívajúce v tvrdení, že pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z. z. nie je možné zahrnúť pod zákonnú terminológiu aprobovanú v ustanoveniach Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti (upravujúcich aj nemajetkovú ujmu), majú byť podľa jeho vyjadrení podporené aj aplikačnou praxou slovenských súdov, pričom žalovaný v 2. rade uvádza príkladom niektoré (už vyššie spomenuté) súdne rozhodnutia. V súvislosti s vývojom rozhodovacej praxe; menovite v sporoch týkajúcich sa riešení otázky pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obeť dopravnej nehody, dali žalobkyne súdu do pozornosti uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29.01.2019, sp. zn. 5Cdo 178/2018. Podobný spôsobom sa najvyšší súd s námietkami žalovaného poisťovateľa vysporiadal aj v rozhodnutí zo dňa 27.06.2019, sp. zn. 2Cdo/235/2018, v ktorom najvyšší súd rovnako poukázal na závery uvedené v rozsudku Súdneho dvora Európskej Únie C-22/12 vo veci Haasová a zdôraznil pritom existenciu už skôr vydaného rozsudku (Najvyššieho súdu Slovenskej republiky) sp. zn. 6 MCdo 1/2016 z 31. júla 2017, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 61/2018. Pokiaľ ide o názor žalovanej v 2. rade, podľa ktorého sa žalobkyne doposiaľ nevyjadrili, či si uplatnili odškodnenie podľa zákona č. 274/2017 Z. z., resp. z akých dôvodov si odškodnenie podľa tohto zákona neuplatnili, žalobkyne uvádzajú, že uplatňovanie si náhrady škody voči štátu, ktorý je v zmysle § 9 zákona č. 274/2017 Z. z. povinným subjektom poskytujúcim odškodnenie obetiam trestných činov, v danom prípade nie je možné, nakoľko zákon č. 274/2017 Z. z. počíta s odškodnením iba tzv. násilných trestných činov (čo nie je daný prípad), pričom odškodnenie sa podľa tohto zákona vypláca iba za ujmu na zdraví, čo opäť nekorešponduje s nárokmi žalobkýň, ktoré si uplatňujú náhradu nemajetkovej ujmy; teda ujmy, ktorá nastala v ich citovej a duševnej sfére (nárok na vyplatenie odškodnenia „za spôsobenú morálnu škodu“, ktorá by sa najviac mohla približovať nárokom žalobkýň uplatneným v predmetnom súdnom spore, upravuje daný zákon iba v jednom ustanovení, a to v § 12 ods. 3 a týka sa taxatívne vymedzených trestných činov, ako sú trestný čin obchodovania s ľuďmi, trestný čin znásilnenia, trestný čin sexuálneho násillia a trestný čin sexuálneho zneužívania; pri ostatných „násilných“ trestných činoch sa odškodňuje iba škoda na zdraví, teda zásadne odlišná ujma ako tá, ktorá vznikla žalobkyniam). Pre úplnosť žalobkyne uvádzajú, že pokiaľ by aj spĺňali podmienky priznania nároku podľa zákona č. 274/2017 Z. z. zo strany štátu - povinnosť postupovať prioritne podľa tohto zákona žalobkyniam neukladá žiaden právny predpis, a teda bolo a je iba na žalobkyniach, akú formou odškodnenia, z akého právneho titulu a vo vzťahu ku ktorým subjektom si zvolia. V tejto súvislosti žalobkyne striktnie namietajú aj „návrh“ žalovaného, aby súd pri rozhodovaní o výške primeranej náhrady zobral do úvahy právnu úpravu zákona č. 274/2017 Z. z., keďže, ako už bolo uvedené, tento zákon sa nielenže vzťahuje na celkom iné nároky spojené so zásadne odlišným druhom trestných činov, než o aký sa jedná v predmetnom spore, ale odškodňujúcim subjektom podľa tohto zákona je výlučne štát a nie aj subjekty súkromného práva (ktoré žalobkyne žalujú v danom spore); preto úvahy žalovanej v 2.) rade v tomto považujú žalobkyne za účelové a neopodstatnené.

5. Žalovaný v 1.) rade v duplike zotrval na svojom vyjadrení, že je nespochybniteľná pasívna vecná legitímácia poisťovne - žalovanej v 2.) rade. Namietal, že z predložených listín, ktoré boli označené žalobkýňami nie je možné zistiť kvalitu vzťahu medzi žalobkýňami a nebohým. Je smutné, že poškodený vo veku 73 rokov ako chodec tragicky zahynul pri dopravnej nehode, ale v každom prípade treba poukázať na jeho vysoký vek. Konštatovanie žalobkýň, žeby sa dožil nebohý veku 80 až 90 rokov je neopodstatnené. Za neprimerané vysokú považoval výšku uplatňovanej nemajetkovej ujmy. Z ustálenej

súdnej praxe vyplýva, že súdy priznávajú v obdobných prípadoch nemajetkovú ujmu maximálne do výšky 15.000 eur v tomto prípade manželke žijúcej v spoločnej domácnosti s nebohým a osobám v priamom pokolení, ktoré nežili s nebohým v spoločnej domácnosti súdy priznávajú 3000 až 5000 eur. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 5Cdo/178/2018.

6. Žalovaná v 2.) rade v duplike vyjadrila nesúhlas s právnym názorom žalobkýň v 1.) až 3.) rade ohľadne neaplikácie zákona č. 274/2017 Z. z. Poukázala na skutočnosť, že aplikácia ustanovení zák.č.274/2017 Z.z. (najmä § 10 až 14) v predmetnej veci na základe analógie je dôvodná, pretože v predmetnom prípade ako aj v prípadoch uvedených v zák.č.274/2017 Z. z. ide o odškodnenie obetí trestného činu v postavení pozostalých po osobe, ktorá zomrela v súvislosti s trestným činom. Skutočnosť, že v zmysle zák.č.274/2017 Z. z. odškodnenie poskytuje štát a v predmetnom prípade náhradu nemajetkovej ujmy má poskytnúť subjekt súkromného práva je bezpredmetná. V oboch prípadoch ide totižto o odškodnenie za ujmu spôsobenú pozostalým v dôsledku úmrtia osoby v súvislosti so spáchaným trestným činom. Hodnota ľudského života nie je odlišná respektíve ujma vzniknutá pozostalým nie je odlišná v závislosti od toho, či k úmrtiu nebohého došlo v dôsledku úmyselného či nedbanlivostného trestného činu a taktiež nie je odlišná v závislosti od toho či odškodnenie poskytuje štát alebo subjekt súkromného práva. V oboch prípadoch totižto zásah do osobnostných práv pozostalých je rovnaký a pozostalým vzniká rovnaká ujmu v dôsledku úmrtia im blízkej osoby, ktorá zomrela v súvislosti so spáchaným trestným činom. Rozsah vzniknutých dôsledkov v osobnostnej sfére pozostalých v prípade úmrtia blízkej osoby je zásadne iný v prípade manželky zosnulého žijúcej v spoločnej domácnosti so zosnulým a plnoletých detí zosnulého nežijúcich v spoločnej domácnosti so zosnulým. Podľa jej názoru žalobkyne v 1.) až 3.) rade nepreukázali, že každej z nich vznikla nemajetková ujma a v totožnom rozsahu a na preukázanie uvedenej skutočnosti ani nenavrhlí či neoznačili žiadne dôkazy.

7. Súd vo veci nariadil pojednávanie, pričom podľa § 180 CSP vykonal pojednávanie v neprítomnosti žalobkyne v 1.) rade, ako aj žalovaných v 1.) a 2.) rade, pretože mal na takýto postup splnené procesné podmienky, strany konania nežiadali pojednávanie odročiť. Právny zástupca žalobkýň v 1.) až 3.) rade na pojednávaní odkázal na písomne podanú žalobu, ako aj písomné vyjadrenia. Do osobnostných práv žalobkýň bolo zasiahnuté zavinením dopravnej nehody spôsobenej vodičom motorového vozidla, pri ktorej zomrel blízky príbuzný žalobkýň, manžel a otec X.. Usmrtením manžela a otca žalobkýň došlo k zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život, ktoré sú upravené v § 11 a nasledujúcich OZ a ktoré zahŕňajú tiež právo na spoluzitie s blízkymi osobami a to najmä s členmi rodiny. Stratou jedného z najbližších členov rodinného spoločenstva utrpeli žalobkyne nenapraviteľnú ujmu, ktorej primerané zmiernenie alebo vyváženie nie je možné dosiahnuť iba primeraným morálnym zadosťučinením podľa § 13 ods. 1 OZ. Nečakaný odchod manžela a otca žalobkýň spôsobil žalobkyniam ujmu spočívajúcu v duševných útrapách. Stratou najbližšieho človeka a smútok, ktorý žalobkyniam táto udalosť priniesla sa u nich nezmiernil ani s odstupom času a túto udalosť ešte aj dnes vnímajú ako moment, ktorý im navždy zmenil ich životy. Právny zástupca žalovaného 1.) rade uviedol, že v predmetnej veci sú nesporné skutočnosti, ktoré ako právny zástupca žalovaného v 1.) rade nespochybňoval to jest, že došlo k dopravnej nehode, dopravnú nehodu zaviniel zamestnanec žalovaného v 1.) rade a následkom dopravnej nehody bola smrť. Žalovaný v 1.) rade ako zamestnávateľ účastníka dopravnej nehody resp. vinníka dopravnej nehody si je vedomý svojej zodpovednosti, nakoľko vinník nehody riadil motorové vozidlo počas pracovnej doby v prospech zamestnávateľa. Žalovaný v 1.) rade mal v čase nehody uzatvorenú platnú poisťovnú zmluvu so žalovanou v 2.) rade, preto podľa ich názoru akékoľvek škody a ujmy má za povinnosť zaplatiť žalovaná v 2.) rade. V ostatnom sa odkázal na písomné vyjadrenia. Čo sa týka priznania nemajetkovej ujmy pre žalobkyne v 1. až 3. rade po 20 000 eur pre každú mal za to, že takáto požadovaná nemajetková ujma je neprimeraná, neprimerane vysoká a dá sa povedať likvidačná. Priznanie nemajetkovej ujmy nie je prostriedkom obohatenia sa. Navrhol žalobu zamietnuť. Právny zástupca žalovanej v 2.) rade odkázal na svoje písomné vyjadrenia.

8. Žalobkyňa v 2.) rade vypočutá ako strana konania na pojednávaní poznamenala, že celá tá situácia bola pre nich obrovský šok, teda pre celú rodinu a pre príbuzných jej ocina. V ten keď sa to stalo 20.12.2018 jej volala sestra, pričom od nej sa dozvedela, čo sa stalo. Rýchlo sa dostavila k mamine, kde už bola celá rodina. Čo sa týka jej otca tento bol veľmi zdatný a bystrý človek aj vzhľadom na svoj vek. Mal dobrý prehľad v politike, ale aj v oblasti športu. Podľa jej názoru mal vodič motorového vozidla prispôbiť rýchlosť, povahu vozovky, inak by k tomu neprišlo. K dopravnej nehode prišlo z dôvodu rýchlosti a letných pneumatík vodiča. Nemyslí si, že otec nesledoval situáciu v cestnej premávke keďže bol bystrý. Otec im všetkým stále chýba, teda celej rodine, tak isto aj vnúčatám. Jej dcéra, ktorá žije v

zahraničí vždy po príchode na Slovensko prišla ako prvých navštíviť babku a dedka. V čase keď bola na vysokej škole so starými rodičmi preberala všetky skúšky, ako aj záležitosti týkajúce sa štúdia. Čo sa týka jej mamy táto po uvedenej udalosti nevedela existovať, najskôr bývala u sestry potom bývala u nej. S rodičmi bola v kontakte najmenej dvakrát týždenne a to v osobnom a v telefonickom kontakte každý deň. Rodičia boli manželmi 51 rokov. Nikdy medzi sebou nemali počas manželstva nezhody. Mali spoločné záujmy šport, chodili na športové podujatia, taktiež sledovali šport v televízií. Rodičia žili v spoločnej domácnosti 51 rokov. Čo sa týka športu sledovali spoločne futbal, hokej, tenis, spolu varili. Spoločne sa venovali záhrade a zavárali ovocie zo záhrady. Keď bola mamina hospitalizovaná na kardiológii, čo bolo viackrát jednorazové, tým myslela skôr jednodňové ošetrovanie, otec sa o ňu staral. S rodičmi spolu všetko riešili, pretože rodičia oznamovali aj dátumy konania športových podujatí. Športom žila celá rodina, keďže ocino bol v minulosti aj funkcionárom FC Nitra. Každý deň chodil pre seba a pre mamu brávať obedy. Rodičia ukázkový vzťah ako aj manželstvo, máme sa od nich čo učiť.

Na doplňujúce otázky uviedla nasledovné skutočnosti. Mama s otcom žila pokojný rodinný život, sledovali spolu televízne programy, starali sa o záhradu. Mama stále hovorí, že ak by tu ešte otec bol veľmi by sa tešil z peknej záhrady. Od predmetnej udalosti mama upadá po fyzickej stránke, ako aj po psychickej stránke, nevládze. Po nešťastnej udalosti mama u nej bývala asi 2 týždne, ona u nej následne spávala asi týždeň. Mama po uvedenej udalosti začala navštevovať lekárov, ktorých predtým nenavštevovala, toho času sa lieči na cukrovku, má problémy so srdcom a navštevuje aj psychiatra. Zároveň má problémy so štítnou žľazou. Smrť otca ju veľmi zasiahla, pretože všetky záležitosti riešili spolu. Ťažko sa jej o tom rozpráva. Smrť otca sa negatívne prejavila aj na jej zdraví má problémy so štítnou žľazou. Brala aj lieky na úzkosť bolo to asi pol roka, teraz ich neberie, vzhľadom na to, že prekonala ochorenie Covid-19. Po úmrtí otca nepracovala, pretože bola na PN s karpálnym tunelom. Otec bol veľmi kľudný a zodpovedný človek, mal kamarátov s ktorými chodil na Liptov na hríby. Títo na otca aj v súčasnej dobe spomínajú v dobrom. Otec mal trezrivosť aj s deťmi, keďže pred odchodom na dôchodok pracoval ako riaditeľ detského domova. Vedel dobre variť. Otec bol veľmi pokojný človek vychutnával si život na dôchodku, tešil sa z vnúčat. Čo sa týka jeho životného štýlu otec nefajčil, nepožíval ani alkohol. Neliečil sa na žiadnu závažnú diagnózu pravidelne chodil na zdravotné prehliadky. Jej mamina má toho času 74 rokov. V čase dopravnej nehody išla z Mlynov (nákupné centrum), keďže mala dovolenku. V tom čase bola hustá premávka pre to letela na Triedu Andreja Hlinku peši, ani nevie ako sa tam dostala. O smrti môjho otca sa dozvedela od synovca asi dva vchody pred bydliskom jej rodičov. V uvedenej dobe bolo trochu nasnežené, nevie to presnejšie ozrejmiť všetko je v spise.

9. Žalobkyňa v 3.) rade vypočutá ako strana konania na pojednávaní konštatovala, že otec bol aktívny človek, každý deň chodil do záhradkárskej oblasti, zásoboval rodinu ovocím a zeleninou. V čase dopravnej nehody mal na sebe reflexný pásik, keď išiel cez prechod pre chodcov, hoci takúto povinnosť nemal. Otec bol slušný človek, mal rád svoju rodinu, nechodil do krčmy, nefajčil, nepil, staral sa o rodinu, venoval sa mame ako manželke. Podľa jej názoru mal otec tuhý koreň, keby nebolo dopravnej nehody bol by medzi nimi možno ešte ďalších 10 až 15 rokov. Uvedenú udalosť nevedia stále vstrebať, výrazným spôsobom to ovplyvnilo ich rodinu. S otcom mala každodenný telefonický kontakt, keďže ona a manžel pracujú.. Jej deti navštevovali každý druhý deň starých rodičov po ceste zo školy. Rodičia chodili spolu na dovolenky spolu s vnúčatami počas letných prázdnin. Keď mala mama zhoršený zdravotný stav otec mamu obúval a sledoval, aby si dávala včas lieky. Chodil nakupovať takmer denne, chodil pre obedy, ktoré už boli spomenuté. Spoločne zavárali, taktiež keď mali oslavy otec varil a pripravoval obedy.

Na doplňujúce otázky uviedla nasledovné. Pracuje ako likvidátorka, smrť otca mala dopad na jej koncentráciu v práci, avšak kolegyne jej v tejto oblasti pomáhali. Čo sa týka zdravotného stavu po udalosti brala lieky, ktoré predpísala obvodná lekárka, konkrétne to boli lieky proti úzkosti ako Neurol a Lexaurin, neskôr užívala voľno predajné lieky napr. Persen, Sedatif pc. Nevie či to súviselo s uvedenou udalosťou, ale jej zdravotný stav sa zhoršil a v roku 2019 podstúpila hysterektómiu. Celkovo sa kvalita života zhoršila. O inkriminovanej udalosti sa doposiaľ nevedia porozprávať, s rodinou sa stretávajú, avšak už to nie je to čo to bolo v minulosti. Po uvedenej udalosti sa viac uzavreli do seba, nechodili do spoločnosti asi pol roka hoci predtým žili spoločenským životom. Na jej mame sa to podpísalo veľmi negatívne stále otca vidí na prechode, pretože od uvedeného miesta bývajú neďaleko. Mama trpela úzkosťami, takýto stav pretrváva do dnes. Vozia ju k lekárovi na pravidelné kardiologické vyšetrenia a iné vyšetrenia, o ktorých doklad doložili do spisu. Niekedy keď naplánujú stretnutie alebo oslavu mama túto zruší s odôvodnením, že sa necíti dobre. Otec mal veľmi rád rodinu, užíval si vnúčatá ale aj spoločné stretnutia, mal veľmi rád grilovačky. S otcom mali veľmi dobrý vzťah, bol to pokojný človek, chodili mu pomáhať na záhradu, rovnako aj on im na ich záhradu. S otcom som sa stretávala minimálne každý víkend, ak neprišla ona, poslala deti, aby zanesli koláč.

10. Právny zástupca žalobkýň v 1.) až 3.) rade v záverečnej reči zdôraznil, že je nespornou skutočnosťou, že usmrtením otca a manžela žalobkýň došlo k zásahu do ich práv na súkromný a rodinný život. Z vykonaných výsluchov žalobkýň v 2. a 3. rade jednoznačne vyplynulo, že k svojmu otcovi a manželovi prechovávali silný, láskyplný vzťah a viedli súdržný rodinný život. Dopravná nehoda, ktorú zamestnanec žalovaného v 1.) rade zapríčinil nezodpovednou jazdou mala preto za následok nie len vznik duševných utráp žalobkýň akými boli prežitý šok zo správy o smrteľnom úraze, či psychická trauma z informácii o priebehu nehody, ale toto násilné pretrhnutie citových a sociálnych väzieb spôsobilo žalobkyniam ujmu predovšetkým v oblasti ich citovej sféry. Vykonanými dôkazmi a to najmä výsluchmi žalobkýň v 2. a 3. rade, ale tiež lekárskou správou psychiatricky K.. C. bolo preukázané, že tragická udalosť ovplyvnila výrazným spôsobom každodenný osobný život všetkých 3 žalobkýň. Vzhľadom na to, že v danom prípade došlo k naplneniu všetkých zákonných predpokladov potrebných na vznik občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu, pričom zodpovednosť za túto ujmu nesú v zmysle § 420 ods. 2 OZ a v zmysle § 15 ods. 1 prvá veta zákona č. 381/2001 Z.z. žalovaní. Právny zástupca žalovaného v 1.) rade v záverečnej reči navrhol žalobu zamietnuť vo vzťahu k žalovanému v 1.) rade. Podľa jeho názoru motorové vozidlo, ktorým bol usmrtený nebohý bolo riadne poistené u žalovanej v 2.) rade a preto mal za to, že akúkoľvek náhradu znáša žalovaná v 2. rade. Právny zástupca žalovanej v 2.) rade odkázal na svoje podania a prednesy. Vykonaným dokazovaním a to konkrétne znaleckým posudkom vyhotoveným v trestnom konaní bolo zistené, že nebohý mohol predmetnej dopravnej nehode svojim konaním zabrániť a pri prechádzaní vozovky sa dostatočne nevenoval situácii v cestnej premávke. Uvedené skutočnosti potvrdzujú podiel samotného nebohého na vzniku dopravnej nehody z pohľadu civilnoprávnej náhrady vzniknutej škody ako aj náhrady vzniknutej nemajetkovej ujmy. Z uvedeného dôvodu žalovaná v 2.) rade považuje nároky uplatnené žalobkyniami v 1. až 3. rade za nedôvodné a navrhuje žalobu v celom rozsahu zamietnuť a priznať náhradu trov konania.

11. Súd posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán sporu a vykonal dokazovanie listinami predloženými stranami sporu, oboznámením sa s trestným spisom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 6T/69/2019 a zistil nasledovný skutkový a právny stav

12. Z obsahu trestného spisu Okresného súdu Nitra, sp. zn. 6T/69/2019, predovšetkým z obžaloby podanej na Okresný súd Nitra dňa 09.09.2019 vyplýva, že obžaloba bola podaná na obvineného O. K. a to pre skutok kvalifikovaný ako prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písmeno a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno h) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že dňa 20.12.2018 v čase okolo 10.15 hodiny riadil v Nitre po ulici Trieda Andreja Hlinku v ľavom jazdnom pruhu v smere z centra mesta na Zlaté Moravce nákladné motorové vozidlo zn. Peugeot Boxer, evidenčné číslo NR XXX FM., ktorého majiteľom je spoločnosť Mirko Petřík GASTROMIR, kde v 68,5 km na zasneženej vozovke na letných pneumatikách neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať, sa plne nevenoval vedeniu vozidla a nesledoval situáciu v cestnej premávke, nedbal na zvýšenú opatrnosť voči chodcom, neskoro reagoval a nedal prednosť chodcovi poškodenému Ing. S. Z., ktorý vstúpil na vozovku a prechádzal cez riadne vyznačený priechod pre chodcov z pravej strany na ľavú stranu z pohľadu jazdy vozidla zn. Peugeot Boxer, pri brzdení dostal šmyk a narazil zadnou ľavou bočnou časťou vozidla zn. Peugeot Boxer do ľavej strany tela chodca poškodeného X.. S. Z. telo poškodeného X.. S. Z. bolo odhodené na stredový ostrovček, kde narazilo do stĺpika dopravnej značky a zostalo ležať, následkom čoho poškodený X.. S. Z. utrpel úrazovo - krvácajúci šok v dôsledku zakrvácania do hrudnej a brušnej dutiny pri početných poraneniach viacerých orgánových systémov - polytraume, čo viedlo bezprostredne k smrti poškodeného, čím obvinený porušil ustanovenie § 4 odsek 1 písmeno c), písmeno e), písmeno f), § 16 odsek 1, § 38 odsek 1, § 137 odsek 2 písmeno c), písmeno r) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke v platnom znení.

13. Obvinený O. K. bol trestným rozkazom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 6T/69/2019, ktorý bol vydaný dňa 22.10.2019 uznaný za vinného zo skutku opísaného v bode 12 tohto rozsudku, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písmeno a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno h) Trestného, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona. Trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť dňa 26.11.2019.

14. V konaní nebolo sporné, že O. K., ktorý bol odsúdený pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písmeno a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno h) Trestného zosnulého X.. S. Z. bol v zamestnaneckom pomere so žalovaný v 1.) rade, ktorý podľa výpisu zo živnostenského registra prevádzkuje živnosť s rôznymi predmetmi podnikania. Rovnako nebolo sporné, že mal uzavreté poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla so žalovaným v 2.) rade, čo vyplynulo aj z listinného dôkazu na č.l. 12 -13.

15. Zo znaleckého posudku Ing. S. C.. XX/XXXX vypracovaného v trestnom konaní vyplynulo, že z technického hľadiska príčinou vzniku dopravnej nehody bolo konanie vodiča zn. Peugeot (O. K.), ktorý ohrozil chodca, ktorý vstúpil na vozovku a prechádzal cez priechod pre chodcov, oneskorene reagoval na vstup chodca na vozovku a jeho pohyb cez vozovku, pričom pri včasnej reakcii mal možnosť zastaviť pred úrovňou miesta názoru do chodca (S. Z.). Chodec pohybom cez vozovku po vyznačenom priechode pre chodcov nevytvoril vodičovi vozidla zn. Peugeot náhlu prekážku z technického hľadiska. Znalec ďalej konštatoval, že v priamej príčinnej súvislosti so vznikom dopravnej nehody bolo konanie chodca, ktorý vstúpil na vozovku a to i pri použití priechodu pre chodcov - pričom vzhľadom na rýchlosť prichádzajúceho vozidla nemohol cez bezpečne prejsť, vstúpil na vozovku, čím vytvoril nebezpečenstvo, nereagoval na zľava prichádzajúce vozidlo zn. Peugeot napriek tomu, že toto vozidlo v čase vstupu z pravej strany na vozovku 5.5 s +- 5% pred stretom i po celý čas pohybu od vstupu na vozovku po miesto stretu mal možnosť vidieť.

16. V konaní nebolo sporné, z výsluchu žalobkyň 2.) a 3.) rade ako aj z výsledkov lustrácií v registri obyvateľov Slovenskej republiky na žalobkyne v 1.) až 3.) rade bolo preukázané, že S. Z. bol manželom žalobkyne v 1.) rade, súčasne otcom žalobkyň v 2.) a 3.) rade. Žalobkyňa v 1.) rade mala v čase smrti svojho manžela 71 rokov, žalobkyňa v 2.) rade mala 50 rokov, žalobkyňa v 3.) rade mala 46 rokov Z výsluchu žalobkyň 2.) a 3.) rade (keďže výsluch žalobkyne v 1.) rade právny zástupca žalobkyň vzhľadom na jej vek a nepriaznivý zdravotný stav počas konania už nežiadal) bolo preukázané, že zosnulý žil pred smrťou v spoločnej domácnosti s manželkou a to po dobu 51 rokov. S manželkou žil v dlhoročnom usporiadanom manželstve, ich vzťah bol ukážkový, mali spoločné záľuby a záujmy, trávil spolu všetok voľný čas, spolu varili, zabezpečovali starostlivosť o záhradu, pravidelne sa stretávali so svojou rodinou. Aj obe dcéry boli na otca citovo veľmi naviazané. Zosnulý bol v čase svojej smrti vitálny, sledoval spoločenské dianie, venoval pozornosť športovým udalostiam, staral sa a žil pre rodinu, užíval si so žalobkyňou život na dôchodku. Žalobkyne v 2.) a 3.) rade v čase smrti nežili so zosnulým v spoločnej domácnosti, pretože žili a bývali spolu so svojou rodinou. S otcom však boli v osobnom alebo telefonickom kontakte niekoľkokrát do týždňa. Žalobkyne v 2.) a 3.) rade vo svojom výsluchu ozrejmili zhoršenie zdravotného stavu ich matky - žalobkyne v 1.) rade, ktorá bola manželkou zosnulého, pričom v dôsledku smrti svojho manžela má psychické problémy, z ktorého dôvodu musela vyhľadať odbornú pomoc psychiatra, ktorého navštevuje až dodnes. Žalobkyne v 2.) a 3.) rade zhodne na pojednávaní, že po tragickej udalosti - úmrtí otca museli užívať lieky na ukladnutie, či už vo forme predpisu od lekára alebo následne aj voľnopredajné.

17. Z vyjadrenia žalobkyne v 1.) rade (č.l. 123) - bez uvedenia dátumu vyplýva, že táto popisuje šok, ktorý zažila celá rodina v súvislosti s úmrtím jej manžela - Ing. S. Z. pred Vianocami 2018. Podľa jej vyjadrenia bol zosnulý vážený v práci, v rodine, u susedov a priateľov, mal veľa plánov a nebyť nezodpovedného vodiča dožil by sa možno aj 90 rokov Poznomenala, že sa lieči u primárky kardiológie K.. F., užíva lieky, jej zdravotný stav sa zhoršil po smrti manžela, pričom jej psychiatricka K.. C. predpísala lieky, ktoré musela užívať častejšie (Mirzaten, Frontin, Sonlax). Popísala, že už nič nie je ako predtým, odišla radosť z ich rodiny.

18. Z lekárskeho správ žalobkyne v 1.) rade vyplýva, že dňa 18.06.2020 bola vyšetrená na urológií, dňa 08.03.2019 pre zhoršený stav na kardiológii pre zhoršenie zdravotného stavu. Liečenie na kardiológii vyplýva zo všetkých lekárskeho správ Kardiocentrum Nitra datovanými rôznymi dátumami. Ďalej vyplýva z lekárskeho správ vyplýva, že je liečená na Endokrinológii, ako aj v diabetickej ambulancii.

19. Z lekárskej správy gerontopsychiatricky MUDr. C. je možné zistiť, že žalobkyňa v 1.) rade je sledovaná v ambulancii od 06/2017, pričom od tragickej smrti manžela 12/2018 je jej stav zhoršený, ale ambulantne zvládnutý. Z popisu subjektívneho stavu vyplýva, že po autonehode sa nevie dať žalobkyňa dokopy, zhoršil sa jej spánok, je nervóznejšia, smutnejšia a trápí ju osamelosť po smrti manžela.

20. Podľa čl. 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

21. Podľa hlavy I čl. 8 od. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd z 4.11.1950, ktorý Československá federatívna republika ratifikovala 19.3.1992 a pre Slovenskú republiku sa stal záväzný 1.1.1993 právo na rešpektovanie rodinného, súkromného života, obydlia a korešpondencie.

22. Podľa čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (zák. č. 23/1991 Zb.) každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

23. Podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov (oznámenie č. 209/1992 Zb.), každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

24. Podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

25. Podľa § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vodič je povinný venovať sa plne vedeniu vozidla a sledovať situáciu v cestnej premávke.

26. Podľa § 4 ods. 1 písm. e) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov, dbať na zvýšenú opatrnosť voči cyklistom a chodcom, najmä deťom, osobám so zdravotným postihnutím, osobitne voči osobám, ktoré používajú bielu palicu, a starým osobám,

27. Podľa § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vodič nesmie viesť vozidlo, dať prednosť chodcovi, ktorý vstúpil na vozovku a prechádza cez priechod pre chodcov, pritom ho nesmie ohroziť; to neplatí pre vodiča električky,

28. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

29. Podľa § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. (ods. 1) Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. (ods. 2) Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. (ods. 3).

30. Podľa § 16 Občianskeho zákonníka, kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

31. Podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú, ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.

32. Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

33. Podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

34. Podľa § 4 ods. 1 zákona č.381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou z motorových vozidiel (ďalej len „ZoPZP“), poistenie zodpovednosti sa vzťahuje

na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťnej zmluve.

35. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

36. Podľa § 15 ods. 1 ZoPZP náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

37. Podľa § 193 veta tretia zákona Civilného sporového poriadku, je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

38. Na základe vykonaného dokazovania predovšetkým z výsluchu žalobkyň v 2.) a 3.) rade a zo znaleckého posudku X.. S. C. v trestnom konaní bolo preukázané, že vodič O. K., pri plnení pracovných povinností (ako zamestnanec žalovaného v 1.) rade) viedol dňa 20.12.2018 v čase okolo 10.15 hodiny v Nitre po ulici Trieda Andreja Hlinku nákladné motorové vozidlo zn. Peugeot Boxer, evidenčné číslo NR XXX FM., ktorého majiteľom je spoločnosť Mirko Petrik GASTROMIR, pričom porušil viacero ustanovení zákona o cestnej premávke § 4 odsek 1 písmeno c), písmeno e), písmeno f), v dôsledku čoho nedal prednosť chodcovi X.. S. Z., ktorý v tom čase prechádzal cez priechod pre chodcov, tohto zrazil a tomuto spôsobil smrť, ktorá nastala bezprostredne po náraze a to v dôsledku polytraumy - viacerých zranení nezlučiteľných so životom. Súd je týmto rozhodnutím v rozsahu podľa § 193 CSP viazaný, pričom to ani nebolo v konaní sporné. V konaní bolo preukázané, že X.. S. Z. bol v čase svojej smrti ženatý so žalobkyňou v 1.), bol otcom žalobkyne 2.) a 3.) rade, ktoré si v konaní uplatňujú nárok na ochrany ich osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a to práva na ich súkromie a rodinný život, do ktorého bolo týmto protiprávnym konaním zamestnanca žalovaného v X.) rade O. K. zasiahnuté. Je nesporné, že O. K., zamestnanec žalovaného v 1.) rade svojim protiprávnym konaním narušil celistvosť a integritu rodiny žalobkyň, pretože zasiahol do ich práva na rodinný život a súkromie a spôsobil im ujmu, ktorej následky sú trvalé a neodstrániteľné, pretože ochudobnenie žalobkyň v citovej oblasti je nenapraviteľné a permanentné. V konaní boli preukázané všetky predpoklady zodpovednosti a to zavinené protiprávne konanie žalovaného 1.) ktorým neoprávnene zasiahol do práva na ochranu osobnosti žalobkyň a spôsobil im nemajetkovú ujmu a aj príčinná súvislosť medzi týmto konaním a následkom. Vzhľadom na závažnosť zásahu, ktorý bol trestným činom a jeho dôsledky a to stratu blízkeho príbuzného, nie je morálne zadosťučinenie (nepeňažná satisfakcia) podľa § 13 ods. 1 Občianskeho poriadku dostatočné a žalobkyňiam vzniklo právo na reálnu náhradu a preto je priznanie zadosťučinenia v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka opodstatnené a spravodlivé, pretože takáto náhrada môže aspoň čiastočne prispieť k zmierneniu ich ujmy, čo aj je zmyslom tejto právnej úpravy.

39. Medzi stranami bola sporná otázka pasívnej vecnej legitímácie, keď žalovaný v 1.) rade sa voči žalobe bránil tvrdením, že je povinne zmluvne poistený u žalovaného 2.) rade, pretože pasívna vecná legitímácia žalovaného v 2.) rade je nespochybniteľná a žalovaný v 2.) rade tvrdením, že žalobou uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je v zmysle zákona č.381/2001 Z.z. krytý povinným zmluvným poistením. Vecnou legitímáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jeden z účastníkov nositeľom oprávnenia (je aktívne legitimovaný) a druhý účastník je nositeľom právnej povinnosti (je pasívne legitimovaný).

40. Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov upravená v § 427 až 431 Občianskeho zákonníka je osobitným druhom občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti. Ustanovenie § 427 upravuje subjekt tejto zodpovednosti. Hoci Občiansky zákonník nevymedzuje pojem prevádzkovateľ motorového vozidla, podľa § 2 písm. j/ zákona č.381/2001 Z. z. prevádzkovateľom motorového vozidla je fyzická alebo právnická osoba, ktorá má právnu alebo faktickú možnosť disponovať s motorovým vozidlom. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejneného v zbierke súdnych rozhodnutí R 55/1971 prevádzkovateľom

je fyzická alebo právnická osoba, ktorá má právnu alebo faktickú možnosť disponovať s dopravným prostriedkom ako takým, t. j. kto ho organizovane užíva. V čase nehody, t. j. dňa 20.12.2018, ktorým došlo k usmrteniu zosnulého X.. S. Z. bol prevádzkovateľom vozidla Peugeot Boxer, EČV : NR XXX FM žalovaný v 1.) rade, čo mal súd preukázané z listinných dôkazov, pričom táto skutočnosť nebola medzi stranami v konaní sporná. Hoci vozidlo v čase nehody viedol O. K. vodič zamestnaný u žalovaného 1.), vlastníkom, držiteľom a prevádzkovateľom vozidla, oprávneným s vozidlom disponovať bol žalovaný 1.) rade (čo vyplýva aj z evidenčnej karty vozidla založeného k znaleckom posudku v spise), ktorý ho využíval v súvislosti s plnením svojej podnikateľskej činnosti. S poukazom na uvedené skutočnosti žalovaný 1.) spĺňal faktické, resp. i právne možnosti dispozície s vozidlom, bol jeho prevádzkovateľom, teda osobou oprávnenou na trvalú prevádzku motorového vozidla Peugeot Boxer, EČV : NR XXX FM, čo však žalovaný v 1.) rade nespochybňoval. Aj pre prípady zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov platí zásada vyjadrená v § 420 ods. 2, podľa ktorej škoda je spôsobená právnickou alebo fyzickou osobou, ak bola spôsobená pri ich činnosti tými osobami, ktoré na túto činnosť použili. To znamená, že vodič prevádzkovateľa (zákon používa jazykovo nesprávny pojem „prevádzateľ“) dopravného prostriedku nebude zodpovedný za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku podľa § 427 Občianskeho zákonníka, ak dopravný prostriedok, prevádzkou ktorého bola spôsobená škoda, použil v rámci svojej činnosti pre prevádzkovateľa (viď komentár k§ 427 Občianskeho zákonníka). Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že žalovaný v 1.) rade je v konaní pasívne legitimovaným subjektom, zodpovedným za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobkyní, ktorý bol vyvolaný osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla Peugeot Boxer, EČV : NR XXX FM, ktoré v čase predmetnej dopravnej nehody viedol vodič O. K., vodič zamestnaný u žalovaného 1.) rade, ktorý pre neho vykonával dopravu v rámci jeho predmetu činnosti. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 3Cdo 228/2012, ak podľa okolností konkrétneho prípadu, zodpovedá poškodenému za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prevádzkovateľ vozidla, potom za použitia analógie (§ 853 Občianskeho zákonníka) zodpovedá tento prevádzkovateľ (aj) za nemajetkovú ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach fyzickej. Obrana žalovaného 1.) založená na tvrdení, že by mal byť žalovaná len poisťovňa teda žalovaný v 2.) rade je absolútne nedôvodná vzhľadom na vyššie uvedený výklad. Rovnako tak nie je dôvodná ani jeho obrana založená na tvrdení, že žalobkyne mohli žalovať priamo poisťovateľa, nakoľko ani táto zodpovednosť žalovaného 1.) nevyklučuje, resp. ho jeho zodpovednosti nezabavuje.

41. Následne súd zameral svoju pozornosť na spornú pasívnu vecnú legitímáciu žalovanej v 2.) rade. Pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie žalovaného v 2.) rade, ako uviedol Najvyšší súd SR v rozsudku sp.zn. 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017, je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v § 4 ods. 2 zákona č.381/2001 Z. z. (ďalej aj „ZoPZP“). Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Takýto rozširujúci výklad pojmu škody je pritom aj ústavne konformný, čo vyplýva z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. I. ÚS 206/2015, I. ÚS 474/2016, III. ÚS 666/2016), ktorými boli sťažnosti poisťovne odmietnuté ako zjavne neopodstatnené. Obranu žalovanej v 2.) rade založenú na tvrdení o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie súd preto vyhodnotil ako nedôvodnú a právne závery vychádzajúce z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 3Cdo/176/2012, na ktoré žalovaný 2.) rade poukazyval za prekonané. Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely ZoPZP je pritom ústavne konformný, pretože zmiernuje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t. j. poistením pri pracovných úrazoch, a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla. Z ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č.381/2001 Z. z. vyplýva, že poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve. V konaní nebolo sporné, že vozidlo, ktorým došlo k spôsobeniu dopravnej nehody bolo v čase nehody povinne zmluvne poistené u žalovaného 2.) rade. Z poistenia zodpovednosti má poistený právo, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla, a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania

zodpovednosti, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 zákona č.381/2001 Z. z. Účelom zákona č.381/2001 Z. z., tak ako to vyplýva už z jeho názvu, je vytvoriť systém povinnej účasti prevádzateľov motorových vozidiel v systéme poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Preto zákon č.381/2001 Z.z. stanovuje všetkým prevádzateľom motorových vozidiel povinnosť poistiť svoju zodpovednosť za škodu, aby sa nestalo to, že niekto spôsobí motorovým vozidlom dopravnú nehodu a škoda takto vzniknutá nebude poškodenému uhradená alebo by bol z titulu svojej objektívnej zodpovednosti prevádzateľa postihnutý povinnosťou zaplatiť škodu vo výške, ktorú nebude nikdy schopný zaplatiť. Systém PZP takto chráni obidve strany- aj vinníkov dopravných nehôd pred zodpovednosťou za nároky vo výške, ktorú sami nebudú schopní uspokojiť, aj náhodné obeť dopravných nehôd pred neuspokojením nárokov na náhradu vzniknutých škôd. Účelom zákona č.381/2001 Z.z. je pritom zabezpečiť prostredníctvom PZP náhradu všetkých škôd, ktoré môžu byť dopravnou nehodou spôsobené v celom rozsahu, a nie je žiadny rozumný dôvod k tomu, aby niektorý druh škody bol z rozsahu náhrady prostredníctvom PZP vylúčený len preto, že je to nejaký úzko vymedzený druh škody. Následky dopravných nehôd (z hľadiska ich finančnej kvantifikácie) bývajú rôzne - od majetkovej škody za drobné poškodenia motorových vozidiel alebo iného majetku v rozsahu niekoľko sto eur až po milióny eur (s obmedzením limitu poistenia). Nezanedbateľným následkom dopravných nehôd so smrteľnými následkami pritom býva aj vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá v individuálnom prípade svojou výškou môže dosiahnuť alebo aj prekročiť majetkové škody dopravnou nehodou spôsobené. Ak je určitý právny následok priradený k menej závažnému skutkovému stavu, potom musí tým skôr platiť aj pre viac závažný skutkový stav (arg. a minori ad maius). Ťažiskom ústavného poriadku a celého súkromného práva je jednotlivec a jeho práva garantované právnym poriadkom, majetok jedinec, aby nemal mať väčšiu hodnotu, než má jeho ľudský život a zdravie, česť, dôstojnosť alebo súkromie. Bez ohľadu na to, či sa bude nemajetková škoda považovať za druh škody v nemateriálnej forme, alebo za nejaký osobitný inštitút, nemajetková ujma v každom prípade vzhľadom k svojmu reparačnému účelu patrí medzi nároky, ktoré z PZP by mali byť uspokojené, pretože nie je žiadny rozumný akokoľvek odôvodniteľný argument, prečo by práve nemajetková ujma mala byť z rozsahu nárokov uspokojených z PZP vylúčená. Či už priamo alebo iba podporne sa na nemajetkovú ujmu používajú pravidlá o náhrade škody, preto aj v prípade sporu o to, či nemajetková ujma bude alebo nebude z PZP uspokojená, riešenie možno hľadať len v oblasti pravidiel o náhrade iných druhov škôd, o ktorých platí, že sú celé z PZP uspokojené.

42. Pre účely Zo PZP bolo potrebné pojem škoda vykladať eurokonformne, teda extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy, z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Gramatický (formalistický) výklad pojmu škoda, vychádzajúci z textu ZoPZP, resp. z ustanovení OZ. o zodpovednosti za škodu je vzhľadom na prezentovanú aktuálnu judikatúru neprípustný. Ak by teda náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, znamenalo by to neprípustné značne disproporčné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ako i pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá (riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude náhrada vymožitelná).

43. Primárnym cieľom tzv. motorových smerníc Európskej únie bolo zjednodušiť voľný pohyb motorových vozidiel a zabezpečiť na vnútornom trhu jednotné rámcové podmienky v oblasti povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Súčasne bolo účelom týchto smerníc zabezpečiť zlepšenie ochrany obetí dopravných nehôd v Európskej únii v oblasti právnej úpravy poistenia prostredníctvom zabezpečenia minimálneho štandardu a umožnenie účinného uplatňovania nárokov na náhradu škody zo strany obetí. Vychádzajúc zo základného faktu, že primárne a sekundárne pramene práva Európskej únie obsahujú harmonizáciu podmienok povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (s poukazom na základné ciele vyjadrené v motorových smerniciach), bolo nevyhnutné prijať záver o povinnosti vnútroštátnych súdov pri aplikácii národného práva týkajúceho sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel uplatniť eurokonformný výklad (najmä § 4 ods. 1,2 a § 15 ods. 1 ZoPZP). Nie je možné ani vychádzať zo záveru, že súkromné právo členského štátu sa neprieči právu Európskej únie. Súd vzhliadol práve vo výklade pojmu škoda nesúladi vnútroštátneho práva a práva Európskej únie, pričom eurokonformný výklad tohto pojmu (preložený ako osobné ujmy na tele, psychike alebo v emočnej sfére poškodeného) je jediným možným správnym výkladom, na rozdiel od reštriktívneho gramatického výkladu vnútroštátneho práva (ktorý je v rozpore s cieľmi vyjadrenými v tzv. motorových smerniciach).

Je potrebné súčasne zdôrazniť, že sa nejedná o priamu aplikáciu smerníc ale o výkladovú metodológiu vzťahujúcu sa na oblasť harmonizovanú právom Európskej únie.

44. Vzhľadom na vyššie prezentovaný výklad súd nepochybne ustálil, že pasívna vecná legitímácia svedčí tak žalovanému v 1.) rade, ako aj žalovanej v 2.) rade, preto považoval námietky žalovaných v 1.) a 2.) rade v časti tejto argumentácie za právne irelevantné, nereflektujúce aktuálnu rozhodovaciu prax v tejto oblasti.

45. Predmetom ochrany osobnosti podľa § 11 Občianskeho zákonníka sú rýdzo osobné práva, ktoré prináležia každej fyzickej osobe. Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Následok - vznik nemajetkovej ujmy spočívajúci v porušení, resp. už ohrození osobnosti, súkromia a rodinného života dotknutej fyzickej osoby, je spojený pre pôvodcu zásahu s nepriaznivými priamymi následkami vo forme zvláštnych občianskoprávných sankcií podľa § 13 Občianskeho zákonníka, a to upustenia od neoprávnených zásahov, odstránenia následkov takýchto zásahov a povinnosti poskytnúť primerané zadosťučinenie. Zadosťučinenie, ktorá sa priznáva postihnutej osobe na zmiernenie nepriaznivých následkov neoprávneného zásahu, t.j. nemajetkovej ujmy vzniknutej na súkromí fyzickej osoby, môže byť buď morálnym plnením alebo peňažným plnením. Základnou podmienkou pre priznanie zadosťučinenia v peniazoch (tzv. materiálna satisfakcia) je existencia okolností dokladujúcich, že v konkrétnom prípade je morálne zadosťučinenie nepostačujúce z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých na strane žalobcu vzhľadom na jeho postavenie v rodine a spoločnosti.

46. Súčasťou práva na ochranu osobnosti, je i právo na súkromie a rodinný život, ktoré v sebe zahŕňa tiež právo fyzickej osoby na spolužitie s ďalšími osobami, predovšetkým s členmi rodiny. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi rodinného vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno naplňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu) s blízkou osobou. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti (napr. rozsudky Najvyššieho súdu SR, sp. zn.2Cdo/93/2008 zo dňa 30.03.2010, sp. zn. 3Cdo/228/2012 zo dňa 26.09.2013, sp. zn. 5Cdo/265/2009zo dňa 17.02.2011). Osobitne vo vzťahu k dopravným nehodám, bolo vo viacerých rozhodnutiach konštatované, že do osobnostných práv oprávnených osôb, do práva na súkromie a rodinný život, je zasiahnuté zavinením dopravnej nehody, pri ktorej zahynul blízky príbuzný (napr. rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.1Cdo/77/2009 zo dňa 27.10.2010, sp. zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.04.2011 a sp. zn. 2Cdo/194/2011 zo dňa 27.11.2012). Súčasťou práva na súkromný a rodinný život, je teda aj právo na spolužitie s inými osobami, najmä s členmi rodiny. Neoprávneným zásahom do súkromia je tak aj spôsobenie ťažkej ujmy na zdraví alebo smrti blízkej osoby (§ 116 Občianskeho zákonníka). Stratou jedného z členov rodiny dochádza k narušeniu existujúcich interpersonálnych väzieb, kedy pri určitej intenzite a istých kvalitách týchto väzieb vzniká neodčiniteľná ujma, ktorá postihuje pozostalých členov rodiny a náhrada tejto nemajetkovej ujmy v peniazoch je potom primeraným prostriedkom nápravy následkov takéhoto neoprávneného zásahu.

47. V prípade úmrtia blízkej osoby (manžela, rodiča, detí), kedy bolo dotknuté právo na súkromný a rodinný život, predstavuje pre postihnutú osobu závažnú neodstrániteľnú ujmu na jej osobnosti (v takých prípadoch ide o ujmu sprevádzajúcu postihnutú osobu po celý jej ďalší život). Aby prišlo k naplneniu predpokladov stanovených v § 13 ods. 2,3 Občianskeho zákonníka je nevyhnutné, aby v konkrétnom prípade došlo k neoprávnenému zásahu do chráneného osobnostného práva, ďalej že u postihnutej fyzickej osoby došlo k vzniku nemajetkovej ujmy v značnej miere, a že medzi neoprávneným zásahom do chráneného osobnostného práva a nemajetkovou ujmu vzniknutou u postihnutej osoby v značnej miere existuje príčinná súvislosť.

48. Na základe vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že dňa 20.12.2018, z dôvodu protiprávneho konania zamestnanca žalovaného 1.) (O. K.), ktorý sa dostatočne nevenoval vedeniu motorového vozidla, čím porušil § 4 ods. 1 písm. c), e) a f) zákona č.8/2009 Z.z., došlo k dopravnej nehode, pri ktorej narazil (alebo skôr zrazil) na priechode pre chodcov do Ing. S. Z., následkom čoho došlo k usmrteniu manžela žalobkyne v 1.) rade, ako aj otca žalobkyne v 2.) a 3.) rade, čím došlo k zásahu do osobnostných ako aj majetkových práv žalobcov. Súd má za to, že smrť rodinného príslušníka žalobkyní pri dopravnej nehode, ktorú tento rodinný príslušník nezavinil, predstavuje neoprávnený zásah do práv žalobcov na ich súkromný a rodinný život. Samotné zavinenie menovaného vodiča bola ustálené v trestnom konaní, ktorý bol aj za prečin usmrtenia právoplatne odsúdený, čo súd ako opätovne uvádza je takýmto rozhodnutím podľa § 193 CSP viazaný. Medzi uvedeným neoprávneným zásahom a dotknutím osobnostnej sféry žalobcov je i bezprostredný vzťah príčiny a následku. Podstata súkromného, rodinného života pritom spočíva aj v oprávnení fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na citových väzbách. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.4Cdo/168/2009, podľa ktorého zásah, ktorý bol spôsobený usmrtením blízkeho rodinného príslušníka pri dopravnej nehode, je neoprávneným zásahom do práva na súkromie a rodinný život, ďalej sp.zn. 5Cdo/265/2009, podľa ktorého ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život došlo na strane žalobcov k spôsobeniu ujmy, ktorá im trvalo a úplne bráni naplňovať ich citové potreby. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou. Na inom mieste odôvodnenia tohto rozsudku Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Aj podľa rozhodnutia NS SR sp.zn.3Cdo/228/2012 je smrť rodinných príslušníkov fyzickej osoby pri dopravnej nehode, ktorú títo rodinní príslušníci, a ani fyzická osoba nezavinili, neoprávneným zásahom do práva fyzickej osoby na súkromný a rodinný život. Uvedené rozhodnutia tiež potvrdzujú, že sa uplatňuje ako jednotný názor ten, podľa ktorého právo na súkromie a rodinný život sú chránené ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie väzieb členov rodinného vzťahu stratou blízkej osoby, je konaním, ktoré nesie znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Smrťou bola spôsobená žalobkyniam v 1.) až 3.) rade trvalá a nenapraviteľná citová ujma spočívajúca v strate milovanej osoby (manžela, otca), ktorá sa prejavila v narušení integrity rodiny, v smútku spojenom s prežívaním tejto udalosti, ako aj v ďalšom spolužití pozostalých žalobkyní a ich rodinných príslušníkov .

49. Keďže žiadna forma morálneho zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1, posledná časť vety Občianskeho zákonníka, ani trestná sankcia nepostačujú na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na strane žalobcov, ktorých právo na ochranu osobnosti bolo neoprávneným zásahom porušené s neodstrániteľnými následkami, majú žalobkyne právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky, považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba.

50. Výška náhrady nemajetkovej ujmy má vyjadrovať objektívnu hodnotu straty, ktorú niekto utrpí smrťou blízkej osoby. Smrť každého človeka má približne rovnaké dôsledky v tom, že sa pretrhnú kontakty ostatných príbuzných s osobou zomrelého. Tieto dôsledky spočívajúce v strate blízkej osoby však každý človek prežíva rôzne a sú tak odstupňované hlavne tým, ako každý jednotlivec je schopný tieto negatívne životné skúsenosti spracovať a prekonať. Avšak bez ohľadu na spôsob vyrovnania sa s týmto tragickým následkom, následok stále zostáva rovnaký. Citová ujma nie vždy sa dá preukázať úplne detailne, najmä preto, že ide o stav, ktorý slovami je ťažko opísať, ako vyplýva aj z výpovedí žalobkyní v tejto veci je pre poškodených nesmierne bolestivé opäť si vybavovať v pamäti spomienky na smrť ich blízkej osoby, a preto nie vždy je možné rovnaké peňažné ocenenie. Vzniknuté následky však možno kvalifikovať do určitej miery ako štandardné a potom ako následky, ktoré majú závažnejší dopad na zdravie (vážne

psychické traumy, iné zdravotné následky) prípadne trvalý vplyv na stratu pracovnej a spoločenskej uplatniteľnosti a pod., intenzívnejšie a závažnejšie následky vznikajú tiež v prípade komplikovanejších vzťahov individuálnych prípadov (strata jediného dieťaťa, veľmi malého dieťaťa, alebo vôbec jediného žijúceho príbuzného), ktoré si nepochybne zaslúžia výraznejšie odškodnenie. Preto je síce vždy potrebné skúmať individuálne následky každého zásahu, avšak všeobecnou skúsenosťou je, že každej fyzickej osobe sa smrť jeho blízkeho človeka dotkne (ak to tak nie je, ide skôr o patologický jav osobnosti). Ak sú spôsobené následky podobné, potom pri výške nemajetkovej ujmy by malo byť stanovené základné odškodnenie v sume, ktorá by zodpovedala pravidelným štandardným následkom, a ktorá by ďalej mohla byť v určitom rozpätí upravovaná s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu podľa toho, či vzniknuté následky sú ťažšie alebo ľahšie ako štandardný prípad, alebo podľa toho či sú zistené aj iné okolnosti, ktoré treba vziať do úvahy. Pri tom je potrebné mať na zreteli, že takúto ujmu nemožno v peňažnej forme v žiadnom prípade odčiniť, maximálne možno zmierniť jej negatívne dôsledky.

51. Z hľadiska vyššie zmienených kritérií mal súd v predmetnej veci z vykonaného dokazovania preukázať, že následky neoprávneného zásahu sú u žalobkyň v 1.) až 3.) rade sú trvalé a neodstrániteľné, nakoľko smrťou manžela, otca žalobkyne navždy stratili možnosť manželského a rodinného súkromného života s ním, čím došlo k narušeniu ich harmonického spolužitia. Zosnulý manžel predstavoval pre žalobkyne v 1.) až 3.) rade jednu z najbližších osôb. Jeho nečakaná a náhla smrť bola šokom, ktorému nechceli ani uveriť, a ktorý pre nich znamená neopísateľnú stratu a mala za následok zánik spoločného harmonického manželstva, ktoré je významnou kategóriou v spoločnosti, zhoršenie kvality následného života vo sfére citovej, hmotnej a sociálnej. Žalobkyne v 1.) až 3.) rade stratili dôležitú oporu vo všetkých oblastiach svojho ďalšieho života. Náhla a neočakávaná smrť žalobkyne v 1.) až 3.) rade veľmi zasiahla po citovej stránke a do dnešného dňa sa ňou nedokázali vyrovať, čo mal súd preukázať, jednak z písomného prehlásenia žalobkyne v 1.) rade, nepochybne aj z výpovedí žalobkyň 2.) a 3.) rade, ktoré na pojednávaní veľmi emociálne prežívali oživovanie mimoriadne bolestných spomienok, keď sa aj so značným odstupom času pri spomienkach na tragickú udalosť nevedeli ubrániť slzám. Najhorší šok však zažila nepochybne žalobkyňa v 1.) rade, ktorá po viac ako 50 rokoch spoločného spolužitia s nebohým X. S. Z. stratila v jednej osobe manžela, najlepšieho kamaráta, otca, starého otca, ako aj celoživotnú oporu, ktorá ju sprevádzala životom, k lekárovi, zabezpečovala, aby včas a riadne brala lekárom predpísané lieky, zabezpečovala stravovanie, či už varením alebo donáškou obedov. Táto skutočnosť sa podľa názoru súdu podpísala na osobe žalobkyne v 1.) rade, ktorá sa pre vek a nepriaznivý zdravotný stav spôsobený tragickou udalosťou nemohla zúčastniť pojednávania, čo právny zástupca žalobkyň v 1.) rade následne reflektoval, keď už nežiadal jej výsluch. Zhodne žalobkyne v 2.) a 3.) rade potvrdili, že ich mama, teda manželka zosnulého Ing. S. Z. začala telesne, ako aj duševne chradnúť, čo je úplne prirodzený dôsledok ťažkej emočnej a psychickej ujmy, ktorá bola spôsobená najmä tragickými okolnosťami úmrtia jej manžela. Takáto tragická smrť spôsobila aj nezmazateľnú a hlbokú stopu a ranu na jej emočnom a duševnom prežívaní, ktoré sa reflektovalo aj do zhoršeného psychického stavu žalobkyne v 1.) rade, ktorú skutočnosť však mal súd jednoznačne preukázať jednak z výpovedí žalobkyň v 2.) a 3.) rade, ale aj z lekárskej správy K. C., gerontopsychiatricky. Ostatné lekárske správy ohľadne žalobkyne v 1.) rade podľa názoru súdu neboli pre konanie až tak relevantné, okrem toho nemali zásadnú výpovednú hodnotu, pretože len dokresľovali zdravotný stav žalobkyne v 1.) rade, pričom z nich nebolo možné zistiť priamu príčinnú súvislosť vzniknutých ochorení s tragickou udalosťou. Podľa názoru súdu najvýraznejšie citová, emociálna, ako aj psychická ujma sa prejavila práve u žalobkyne v 1.) rade, čo je odôvodnená najmä z poukazom, že so zosnulým Ing. S. Z. žila dlhodobo v spoločnej domácnosti, vo svojej podstate možno poznamenať, že išlo aj o existenčnú závislosť, pretože sa na neho spoliehala v zabezpečovaní stravovania (nosenie obedov), sprievod pri návšteve lekárov, dozor nad užívaním liekov. Okrem toho, stratou blízkej osoby žalobkyňa v 1.) rade prišla o možnosť udržiavania citových vzťahov s osobou, s ktorou prežila takmer celý svoj život, pričom v dôsledku jej nečakaného odchodu je vystavená pocitom samoty, smútku, beznádeje, keďže práve zosnulý X. S. Z. bol jej jediným spolubývajúcim. Tragická smrť v životoch žalobkyň v 1.) až 3.) rade nepochybne zanechala trvalú psychickú „ranu“, prejavujúcu sa aj s odstupom času pretrvávajúcim vnímaním, slovami iba ťažko opísateľnej bolesti, žiaľu a smútku. Oživovanie spomienok na najtragickejšiu udalosť v ich živote žalobkyň spôsobuje aj v súčasnosti traumy. Akákoľvek peňažná čiastka nie je pritom vôbec spôsobilá celkom zmierniť ich útrapy zo smrti milovanej osoby, ktoré budú stále pretrvávať, keďže puto medzi manželmi a rodičmi a deťmi je putom natoľko silným, že ho za žiadnych okolností nemožno celkom pretrhnúť a na stratu zabudnúť a vyrovať sa s ňou. Najsilnejšie rodinné väzby sú práve tie, ktoré sú tvorené v priamej príbuzenskej línii, alebo sú utvorené na základe dlhodobého spolužitia v spoločnej domácnosti, a to medzi rodičmi a deťmi a manželmi. Čo sa týka žalobkyň v 2.) a 3.) rade

tieto na pojednávaní popísali neopísateľnú stratu svojho otca, ktorá zasiahla ich celú rodinu, pričom od predmetnej tragickej udalosti sa síce rodina stretáva, ale doposiaľ sa nemôžu o tragickej udalosti rozprávať, a to práve, že otváranie prežitých spomienok v nich vyvolá pocity clivosti a žiaľu, ktorý sa tiež prejavuje na ich emočnom prežívaní. Podľa názoru súdu, hoci žalobkyne v 2.) a 3.) rade nežili s nebohým Ing. S. Z. v spoločnej domácnosti, mali so svojím otcom úprimný a blízky vzťah, čo súd zistil aj z ich výsluchu, keď otca popisovali ako dobrého človeka, ktorý sa obetoval pre rodinu. Nemenej významná skutočnosť je práve tá, že žalobkyne v 2.) a 3.) rade prišli v dôsledku tragickej udalosti o príbuzného v priamom rade, ergo ich otca, ktorý sa podieľal na ich výchove, predstavoval pre nich oporu počas ich doterajšieho života, čiže aj v dospelosti. Žalobkyne v 2.) a 3.) rade zároveň popisovali, že ich psychický stav si vyžadoval aj krátkodobú liečbu liekmi na ukludnenie, pričom následne aj voľnodostupnými liekmi. Pri určovaní primeranej náhrady nemajetkovej ujmy súd síce zohľadnil hlboký emočný vzťah žalobkýň 2.) a 3.) rade k ich otcovi, ale súčasne aj skutočnosť, že s otcom nežili v spoločnej domácnosti, neboli od neho existenčne závislé, keďže toho času obe pracujú, teda vytvárajú pre svoju rodinu svoje vlastné hmotné zabezpečenie. Výsledná suma náhrady nemajetkovej ujmy musí zahŕňať celý komplex okolností významných pre posúdenie primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy, teda zohľadňovať nielen pretrhnutie citových, rodinných a emočných väzieb, ich kvalitu, ako aj intenzitu, ale aj ďalšie skutočnosti, ktorými je celkom určite existenčná a materiálna závislosť od zomrelej osoby, ale aj okolnosť, či nebohá osoba, v danom prípade manžel a otec žalobkýň žila s pozostalou osobou v spoločnej domácnosti.

52. Z publikovaných a následne spracovaných súdnych rozhodnutí (Šorl. R.: Náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné zasmútok) pozostalého príbuzného. Stav a východiská. Bulletin slovenskej advokácie 9/2017, s. 12 - 14) súd zistil, že (i) Okresný súd Liptovský Mikuláš sp.zn. 7C/276/2011 v spojení s Krajským súdom v Žiline sp.zn. 5Co/315/2012 priznal pozostalej plnoletej dcére za smrť matky náhradu 10 000 eura (ii) Okresný súd Brezno sp.zn. 2C/61/2010 v spojení s Krajským súdom v Banskej Bystrici sp.zn. 12Co/465/2014 priznal za smrť otca pozostalému plnoletému dieťaťu náhradu 33 500 eur. Nielen z týchto, ale ani z ostatných súdnych rozhodnutí nemožno vyvodit' žiaden objektivizovateľný trend toho, aká by mala byť výška náhrady nemajetkovej ujmy, keďže prirodzene ide o vec, ktorej podstata nie je transparentná a ktorá vychádza z dlho morálne a právne odmietaného názoru, že smútok z úmrtia príbuzného možno vyjadriť v peniazoch. Preto sa súd musel zaoberať tým, či sa zákon vyjadruje k náhradám podobných prípadov duševných útrap, akým je smútok z úmrtia príbuzného. Z prílohy k zákonu č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov je zrejmé, že za vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií tento zákon priznáva bodové ohodnotenie od 260 do 1.300 bodov, teda náhradu v rozmedzí približne od 4 400 eur do 20000 eur. Je nepochybné, že pre žalobkyne v 1.) až 3.) rade bola smrť ich manžela a otca otrasným zážitkom - nepriaznivým psychologickým činiteľom, ktorý u viedol u žalobkyne v 1.) rade k vážnej duševnej poruche, v prípade žalobkýň v 2.) a 3.) rade predovšetkým k hlbokému a trvalému smútku. Prevažná časť rodinných vzťahov žalobkyne v 1.) sa realizovala v spoločnom živote s manželom v ich spoločnej domácnosti, keďže v nej žili po celý život. Preto súd žalobkýňou v 1.) rade považoval žiadanú náhradu nemajetkovej ujmy považoval za dôvodnú, avšak len v sume 15.000 eur, kde zohľadnil vyššie spomenuté kritéria, vek zosnulého, citové väzby, existenčnú závislosť atď. Vo vzťahu k žalobkyniam v 2.) a 3.) rade považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 9.000 eur, a to aj po zohľadnení všetkých vyššie vyložených kritérií, rovnako s poukazom aj na vek ich zosnulého otca v čase tragickej udalosti, citové väzby atď. Vo zvyšnej časti tak vo vzťahu k žalobkyniam v 1.) až 3.) rade vo zvyšnej časti zamietol žalobu ako nedôvodnú. Taktó priznaná náhrada nemajetkovej ujmy zodpovedá aj približnej výške tohto nároku tak, ako je priznávaný v Českej republike, kde priznávané výšky náhrad nemajetkovej ujmy sa odvíjajú od všeobecne prezentovanej predstavy českého Najvyššieho súdu vyjadrenej v tlačovej správe z 12.4.2016, podľa ktorej vzhľadom k doterajšej judikatúre, k cenovému vývoju i s prihliadnutím k zahraničným skúsenostiam sa ako základné rozpätie pre stanovenie výšky náhrady odporúča 240 000 Kč až 500 000 Kč v typovom neutrálnom prípade najbližších osôb (manžel, rodič a dieťa). Priznaná náhrada v prípade žalobkyne v 1.) rade predstavuje približne 375 000 Kč, pričom prípad žalobkyne v 1.) rade treba považovať za typovo neutrálny. Intenzita vzťahu žalobkyne v 1.) rade a jej manžela zodpovedala ich dlhoročnému spolužitiu (niekoľko desaťročí), pričom naviazanosť žalobkyne v 1.) rade na zosnulého Ing. S. Z. bola značná, hlboká a intenzívna. Intenzita tohto vzťahu bola teda predurčovaná idylickým a harmonickým manželským životom, existenčnou a hmotnou závislosťou pozostalej žalobkyne v 1.) rade na zosnulom, vedením a hospodárením v spoločnej domácnosti, vzájomnou pomocou vo všetkých oblastiach života, osobitne emocionálnou podporou, ktorú jej poskytoval zosnulý. Vo vzťahu k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyniam v 2.) a 3.)

rade náhrada nemajetkovej ujmy predstavuje približne 225.000 Kč, pričom intenzita ich vzťahu bola determinovaná jednak vzťahom rodič - dieťa, samostatnými domácnosťami, absenciou existenčnej, hmotnej závislosti na svojom rodičovi, ktorý už nebol ekonomicky činný ako dôchodca. Smrť otca sa u žalobkýň 2.) a 3.) rade prejavila bežným smútkom bez akýchkoľvek prejavov presahujúcich dlhšie trvajúce duševné útrapy, ktoré by mali povahu a charakter duševnej poruchy alebo choroby, ktorá by ich celkom diskvalifikovala zo súkromného a pracovného života.

53. Všetky vyššie uvedené úvahy ohľadne primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy sú súčasne reakciou na námietky žalovaných v 1.) a 2.) rade, ktorí zhodne považovali výšku žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy za vysokú, v rozpore so súčasnou súdnou praxou.

54. Z ostatných stranami tvrdených a v konaní preukázaných skutočností súd neprihliadol na spoluzavinenie nebohého otca a manžela žalobkýň v 1.) a 3.) rade, ktorý prechádzal cez cestu na riadne vyznačenom priechode pre chodcov. V tejto súvislosti súd musí upriamiť pozornosť, zvlášť žalovanej v 2.) rade, že hlavnou príčinou stretu medzi motorovým vozidlom žalovaného 1.) a nebohým príbuzným žalobkýň v 1.) až 3.) rade bolo nedbanlivostné konanie zamestnanca žalovaného v 1.) rade - vodiča O. K.. Miera spoluúčasti otca žalobkýň v 2.) a 3.) rade, a súčasne manžela žalobkyne v 1.) rade podľa názoru súdu bola maximálne zanedbateľná a veľmi okrajová, pretože je podstatné, že vodičovi tento chodec nevytvoril náhlu prekážku z technického hľadiska, vodič O. K. sa nevenoval vedeniu motorového vozidla takým spôsobom, aký si vyžadovala situácia, povaha, stav a poveternostné podmienky vozovky, v dôsledku čoho porušil viaceré podstatné ustanovenia zákona o cestnej premávke, oneskorene reagoval na vstup chodca na vozovku a pri včasnej reakcii mohol zabrániť nárazu do chodca, hoci jazdil na letných pneumatikách. Pokiaľ sa žalovaná v 2.) rade dožadovala, aby súd prihliadol na spoluzavinenie nebohého Ing. S. Z. potom je takáto jej obrana nielen absurdná, ale predovšetkým hlavne nemorálna, pretože pokiaľ vodič jazdí v zimnom období na letných pneumatikách, nemožno na neho už len z princípu hľadieť ako zodpovedného vodiča. O to viac, pokiaľ jeho zamestnávateľ má v predmete činnosti rozvod jedál, ktorý realizuje každý deň, ergo jeho živobytie závisí aj od rozsahu a množstva zrealizovaných výjazdov. Žalovaný v 1.) rade si musel byť vedomý, že v zime sa nejazdí na letných pneumatikách a v prípade vzniku škôd na takúto podstatnú skutočnosť bude musieť orgán rozhodujúci o náhrade škody/nemajetkovej ujmy prihliadnuť. Okrem toho, podľa názoru súdu, pokiaľ nebohý X.. S. Z. použil na prechod na druhú stranu cesty prechod pre chodcov, potom ešte požíval väčšiu ochranu ako účastník cestnej premávky mimo prechodu, pretože je povinnosťou vodiča dbať nato, aby neohrozil, a neobmedzil chodcov, ktorí už vstúpili na vozovku. Hypoteticky, ak by sa súd stotožnil s obranou žalovaného v 2.) rade, potom by musel každý jeden chodec vždy vyčkávať na prechode pre chodcov dovtedy, kým neprejdú všetky autá, až potom zvažovať, či je možné vstúpiť na prechod predchodcov. Obrana žalovaného v 2.) rade potom postráda akúkoľvek logiku, pretože zodpovedný by bol vždy potom len chodec, ktorý by si mal časovo presne vyrátať rýchlosť vozidla a v závislosti od toho zvažovať vstup na prechod pre chodcov. Potom konštatovanie, ktoré prezentoval znalec v znaleckom posudku, že v priamej príčinnej súvislosti so vznikom dopravnej nehody bolo konanie chodca (po ustálení technickej príčiny nehody jednoznačne na strane vodiča), ktorý vstúpil na vozovku, hoci nemohol cez vozovku bezpečne prejsť, vstúpil na vozovku, čím vytvoril nebezpečenstvo a nereagoval zľava na prichádzajúce vozidlo, hoci mal možnosť vidieť je rýdzo sekundárneho charakteru, viac-menej okrajového charakteru. Podstatnou skutočnosťou je zavinené protiprávne konanie žalovaného, ktorý viedol motorové vozidlo v rozpore s ustanoveniami zákona o cestnej premávke, v dôsledku čoho práve jeho jazda bola výsledkom následku, ktorý by pri dodržiavaní predpisov cestnej premávke ani nevznikol. V prvom rade mal vodič O. K. povinnosť ako vodič predvídať, čo možno charakterizovať ako schopnosť vodiča vnímať okolnosti, ktoré by mohli nastať, vzhľadom na situáciu, poveternostné podmienky, letné pneumatiky, ktoré vopred vylučovali jeho bezpečnú jazdu. Súd tak neprihliadol na uvedené skutočnosti, pretože účasť X.. S. Z. na dopravnej nehody nebola podstatná (podobne v rozhodnutí NS ČR sp.zn. 25Cdo/238/2002), ani rozhodujúca pri vzniku fatálneho následku - smrti X.. S. Z..

55. Čo sa týka námietky žalovaného v 2.) rade, ktorý upozorňoval nato, že súd by mal brať do úvahy pri rozhodovaní o primeranej výške náhrady nemajetkovej ujmy právnu úpravu zákona č. 274/2017 Z. z. s poukazom na § 12 uvádza súd nasledovné. Pretože podmienky odškodnenia pozostalých žalobkýň vyplývajú z § 13 OZ, nie je dôvod na aplikáciu ustanovení zák. č. 274/2017 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi ani napríklad ustanovenia § 17 zák. č. 514/2003 Z.z., ktorý stanovil limit pre výšku nemajetkovej ujmy. Podľa tejto právnej úpravy súd v konaní ani nerozhodoval, preto jej primárna a kľúčová aplikácia by vylučovala

ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka z aplikácie súdom, ktorá situácia by spôsobila, že takéto ustanovenie by sa stalo ihneď obsolentné. Súčasne však nemožno opomenúť rešpektovanie princípov všeobecnej spravodlivosti, v zmysle ktorej je dôvodné posudzovať primeranosť priznávanej náhrady nemajetkovej ujmy a jej proporcionalitu aj s prihliadnutím na mieru odškodňovania, aká by prichádzala do úvahy v prípade smrti spôsobenej násilným trestným činom v zmysle zák. č. 274/2017 Z.z., ktorá by sa pohybovala na úrovni 50-násobku minimálnej mzdy v čase úmrtia, čo by v danom spore predstavovalo sumu 24.000 eur avšak nie dokopy pre všetky žalobkyne, tak ako to uvádzal žalovaný v 2.) rade. Takýto výklad žalovaného v 2.) rade popisujúci, žeby žalobkyne v 1.) až 3.) rade mali nárok na náhradu nemajetkovej ujmy celkovo 24.000 eur je absolútne neprípustný, navyše v situácií, kedy takúto právnu úpravu nemožno zohľadňovať ako primárnu, ale je ju skôr potrebné len vziať na zreteľ pri posudzovaní obdobnosti prípadov.

56. Základ nároku žalobkýň proti žalovaným v 1.) a 2.) je daný, a preto súd na rovnaké plnenie zaviazal oboch žalovaných (ktorí nie sú solidárni dlžníci), s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká povinnosť druhého žalovaného v rozsahu poskytnutého plnenia. Pretože žalobkyne v 1.) až 3.) rade požadovali zaplatiť plnenie v lehote 15 dní od právoplatnosti, proti čomu žalovaní v 1.) a 2.) rade nenamietali, rozhodol súd, že priznané plnenie sú povinní podľa § 232 ods. 3 CSP zaplatiť žalobkyniam v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

57. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa jej úspechu vo veci.

58. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

59. O nároku na náhradu trov konania vo vyhovujúcej časti rozhodol súd podľa § 262 ods. 1 CSP a žalobkyniam v 1.) až 3.) rade priznal nárok na náhradu trov konania proti žalovaným v 1.) a 2.) rade a to podľa § 255 ods. 1 CSP v rozsahu 100 %, pretože boli celkom úspešné čo do základu nároku, aj keď nie čo do priznanej výšky nároku, pričom žalovaní neuviedli žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP a ani ich súd nevzhladol. Aj v tomto konaní je potrebné aplikovať zásadu úspechu podľa § 255 ods. 1 CSP, ale tým, že žalobkyniam bola priznaná aspoň časť nároku, boli čo do právneho základu nároku celkom úspešné a preto majú nárok na náhradu trov v rozsahu 100 % proti neúspešným žalovaným v 1.) a 2.) rade. Súd v tomto smere poukazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR IV. ÚS 71/2019-12 z 07.02.2019, ktorý sťažnosť pre porušenie zákona rozhodnutím súdu, ktorý takto postupoval odmietol. O výške trov rozhodne vyšší súdny úradník podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozhodnutia, pričom bude vychádzať z priznanej sumy.

Poučenie:

Proti rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Nitra na Krajský súd v Nitre. (§ 362 ods. 1 CSP)

V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka tohto konania. (§ 127 ods. 1 a ods. 2 CSP) V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 364 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo

ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.(§ 365 ods. 2 CSP)

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 365 ods. 3 CSP)

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení.